

कार्यालय सहायक, सहायक स्तर चौथो तहको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित

परिक्षाको पाठ्यक्रमः

पत्र	खण्ड	विषय	पूर्णाङ्क	परिक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अंक भार	समय
प्रथम	-	सामान्य ज्ञान	१००	बस्तुगत बहुउत्तर	२५	५०	१ घण्टा १५ मि.
	(क)	सामाजिक अध्ययन		छोटो उत्तर लामो उत्तर	३ १	१५ १०	
	(ख)	स्वास्थ्य, जनसंख्या र वातावरण		छोटो उत्तर लामो उत्तर	३ १	१५ १०	
दोस्रो	-	गणित तथा बौद्धिक परिक्षण	१००	बस्तुगत बहुउत्तर	२५	५०	१ घण्टा १५ मि.
	(क)	कार्यालय संचालन तथा विविध		छोटो उत्तर लामो उत्तर	३ १	१५ १०	
	(ख)	स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी जानकारी		छोटो उत्तर लामो उत्तर	३ १	१५ १०	

सहायक स्तर चौथो तहको पाठ्यक्रम

प्रथम-पत्र

क) सामान्य-ज्ञानः

अंक भार- ५०

- नेपालको भूगोल- भौगोलिक अवस्था, धरातलिय स्वरूप र प्राकृतिक सम्पदा (जलश्रोत, जीवजन्तु, वनस्पति, माटो, खनिज पदार्थ, पहाड आदि)
- नेपालको इतिहास (प्राचिन काल देखि हालसम्म)
  - किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल सामाजिक, साँस्कृतिक, आर्थिक एवम् राजनीतिक अवस्था
  - आधुनिक इतिहास (नेपालको एकीकरण देखि हाल सम्म) राजनीतिक घटनाक्रम, सामाजिक साँस्कृतिक र आर्थिक अवस्था
- नेपालको सामाजिक अवस्था, परम्परा, मूल्य मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषा भाषि, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत, साँस्कृतिक सम्पदा र आर्थिक अवस्था (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, विकास योजना आदि) सम्बन्धी जानकारी
- पर्यावरण, जैविक विविधता, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन, वातावरण व्यवस्थापन, प्रदुषण, जनसंख्या, सहरीकरण, बसोबास (बसाईसराई) गरीबी, स्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण आदि सम्बन्धी जानकारी ।
- राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक, खेलकुद, कला, साहित्य, संगीत, पुरस्कार आदि लगायत राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरुको जानकारी ।

ख) सामाजिक अध्ययनः

अंक भार- २५

- नेपालको भूगोल (भौगोलिक स्थिति), धरातलीय स्वरूप, हावापानी, जनजीवनमा भौगोलिक वातावरणको प्रभाव र नक्सा सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- नेपालको राजनीतिक विभाजनका आधारहरु, महत्व र विशेषता
- नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरु (शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, सञ्चार, खानेपानी, विद्युत तथा अन्य उर्जाका श्रोतहरु आदि) को विकासको अवस्था, समस्या र चुनौतीहरु
- सामाजिक समस्या, विकृतिहरु र तिनीहरुको समाधानका उपायहरु
- सामाजिक द्वन्द्वका कारण, असर र द्वन्द्व व्यवस्थापनका उपायहरु
- नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ (संवैधानिक अंगहरु मौलिक हक, व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

ग) स्वास्थ्य, जनसंख्या र वातावरणः

अंकभार- २५

- रोग, पोषण, दुर्व्यसन र सामुदायिक स्वास्थ्य
  - सर्ने र नसर्ने रोग सम्बन्धी सामान्य जानकारी
  - पोषणको परिचय, सन्तुलित भोजनको परिचय, आवश्यकता र महत्व
  - कृपोषण र यसका कारण तथा बच्चे उपायहरु
  - धूम्रपान, मध्यपान र लागू पदार्थको परिचय, कुलतमा लाग्नुका कारण, असर र बस्ने उपायहरु
  - सामुदायिक स्वास्थ्यको अवधारणा, नेपालका प्रमुख स्वास्थ्य समस्याहरु र यसको समाधानमा व्यक्ति, परिवार र समुदायको भूमिका
  - उपभोक्ता स्वास्थ्य परिचय र महत्व
- जनसंख्याकी, जनसंख्या परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
  - नेपालको जनसंख्या स्थिति, जनसंख्या वितरण, जनसांख्यिक तत्व, प्रकृया र मापन,
  - जनसंख्या परिवर्तनका कारणहरु र तिब्र जनसंख्या वृद्धिका असरहरु
  - जनसंख्या व्यवस्थापन
- जैविक विविधता र वातावरण व्यवस्थापन
  - जैविक विविधताको अवधारणा, वर्गीकरण तथा महत्व
  - वातावरण व्यवस्थापनको परिचय र महत्व

क) गणित तथा बौद्धिक परिक्षण

अंकभार- ५०

गणित : अंकभार २०

१. गणितका आधारभूत क्रियाहरु तथा ऐकिक नियम
२. नाफा, नोक्सान र छुट सम्बन्धी समस्याहरु
३. कमिशन, कर र लाभांश सम्बन्धी समस्याहरु
४. जनसंख्या वृद्धि र मिश्रहास सम्बन्धी समस्याहरु
५. घरायासी अंकगणितीय समस्याहरु - विजुली, पानी र टेलिफोन महशुल सम्बन्धी
६. तथ्यांक शास्त्र- स्तम्भ चित्र वा रेखा चित्र वा वृत्त चित्रको अध्ययन, मध्यक, मधिका तथा बहुलक सम्बन्धी समस्याहरु

बौद्धिक परीक्षण : अंकभार ३० सहायक स्तर चौथो

शाब्दिक तार्किक परीक्षण, मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षण र अशाब्दिक अमूर्त परीक्षण

७. Verbal Reasoning Test: शाब्दिक तार्किक / चार्तुयता परीक्षणमा बोध, शब्द ज्ञान, अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, कोडिङ-डिकोडिङ, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण, तर्क विचार सम्बन्धी श्रेणीक्रम, आगमन, निगमन, आदि ।
८. Quantitative (Numerical) Reasoning Test: मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षणमा अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, कोडिङ, छोडिएका संख्या मिलाउने, साभ्ना गुण, मेट्रिक्स, तथ्याङ्क व्याख्या, तथ्याङ्क रुजु, आदि ।
९. Non Verbal Reasoning Test: अशाब्दिक तार्किक परीक्षणमा अनुक्रम, समरुपता, एकरुपता, वर्गीकरण, चित्रात्मक विश्लेषणात्मक तर्क सम्बन्धी, भेन चित्र, मेट्रिक्स, त्रिभुज, वर्गहरुको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण ।

ख) कार्यालय संचालन तथा विविध सहायक स्तर चौथो

अंकभार- २५

१. कार्यालय संचालन
  - १.१ पत्र व्यवहारको परिचय, उद्देश्य, चिठिका प्रकार प्रयोग र प्राथमिकताका आधारमा
  - १.२ दर्ता चालानीको उद्देश्य र आवश्यकता
२. अभिलेख व्यवस्थापन
  - २.१ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य र आवश्यकता
  - २.२ फाइलिङ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
  - २.३ कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्युटर प्रणालीको आवश्यकता र महत्व
३. लेखा तथा राजस्व सम्बन्धी जानकारी
  - ३.१ वर्तमान जिन्सी श्रेस्ता प्रणाली बारे सामान्य जानकारी
  - ३.२ गोश्वारा भौचर, बैंक नगदी किताब र बजेट हिसाब: परिचय र प्रयोग
  - ३.३ दोहोरो लेखा प्रणाली सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण सम्बन्धी सामान्य जानकारी

ग) स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी जानकारी: सहायक स्तर चौथो

अंकभार -२५

१. स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५, नियमावली २०५६ र स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ (नगरपालिकासँग सम्बन्धित व्यवस्थाहरु) बारे सामान्य जानकारी
२. व्यक्तिगत घटना दर्ता ऐन २०६४ सम्बन्धी जानकारी
३. सामाजिक परिचालन निर्देशिका २०७१
४. वालमैत्री स्थानीय शासन, राष्ट्रिय रणनीति तथा वालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८
५. वातावरण मैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धि प्रारूप
६. लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति
७. स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ को सामान्य जानकारी
८. उपभोक्ता समितिको आवश्यकता, गठन संचालन र व्यवस्थापन
९. एकिकृत सम्पत्ती कर सम्बन्धि जानकारी
१०. न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी।

समाप्त

कार्यालय सहायक, सहायक स्तर पाँचौं तहको खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षाको पाठ्यक्रम:

पत्र	खण्ड	विषय	पूर्णाङ्क	परिक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अंक भार	समय
प्रथम	-	सामान्य ज्ञान	१००	बस्तुगत बहुउत्तर	२५	५०	१ घण्टा ३० मि.
	(क)	नेपालको आर्थिक सामाजिक अवस्था		छोटो उत्तर लामोउत्तर	२ १	१० १०	
	(ख)	सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान		छोटो उत्तर लामोउत्तर	२ १	१० १०	
	(ग)	English Language Competence Test		Comprehension Translation Vocabulary and syntactic ability	५	१०	
दोस्रो	-	गणित तथा बौद्धिक परिक्षण	१००	बस्तुगत बहुउत्तर	२५	५०	२ घण्टा
	(क)	कार्यालय संचालन तथा विविध		छोटो उत्तर लामोउत्तर	३ १	१२ ५	
	(ख)	स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी जानकारी		छोटो उत्तर लामोउत्तर	३ १	१२ ५	
	(ग)	समसामयिक विषयसँग सम्बन्धित समस्या समाधान		समस्या समाधान	१	१०	

सहायक स्तर पाँचौं तहको पाठ्यक्रम

प्रथम-पत्र

क) सामान्य-ज्ञान:सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंक भार- ५०

- नेपालको भूगोल- भौगोलिक अवस्था, धरातलिय स्वरूप र प्राकृतिक सम्पदा (जलश्रोत, जीवजन्तु, वनस्पति, माटो, खनिज पदार्थ, पहाड आदि)
- नेपालको इतिहास (प्राचिन काल देखि हालसम्म)
  - किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल सामाजिक, साँस्कृतिक, आर्थिक एवम् राजनीतिक अवस्था
  - आधुनिक इतिहास (नेपालको एकीकरण देखि हाल सम्म) राजनीतिक घटनाक्रम, सामाजिक साँस्कृतिक र आर्थिक अवस्था
- नेपालको सामाजिक अवस्था, परम्परा, मूल्य मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषा भाषि, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत, साँस्कृतिक सम्पदा र आर्थिक अवस्था (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, विकास योजना आदि) सम्बन्धी जानकारी
- पर्यावरण, जैविक विविधता, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन, वातावरण व्यवस्थापन, प्रदूषण, जनसंख्या, सहरीकरण, बसोबास (बसाईसराई) गरीबी, स्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण आदि सम्बन्धी जानकारी ।
- राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक, खेलकुद, कला, साहित्य, संगीत, पुरस्कार आदि लगायत राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरूको जानकारी
- नेपालको अर्थतन्त्र सम्बद्ध योजना, स्रोत साधनहरूको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगारी सम्बन्धी सवालहरू
- विज्ञान र प्रविधिको मानव जिवन र समाजमा पारेको प्रभाव

ख) नेपालको सामाजिक आर्थिक अवस्था:सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंकभार- २०

- सामाजिक समस्या, विकृतिहरू र तिनीहरूको समाधानका उपायहरू
- सामाजिक द्वन्द्वका कारण, असर र द्वन्द्व व्यवस्थापनका उपायहरू
- उपभोक्ता स्वास्थ्य परिचय र महत्व
- सामूदायिक स्वास्थ्यको अवधारणा, नेपालका प्रमुख स्वास्थ्य समस्याहरू र यसको समाधानमा व्यक्ति, परिवार र समुदायको भूमिका
- नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरू (शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, सञ्चार, खानेपानी, विद्युत तथा अन्य उर्जाका श्रोतहरू आदि) को विकासको अवस्था, समस्या र चुनौतीहरू
- नेपालमा योजनाबद्ध विकासको सुरुवात र नेपालको चालु योजनाको सामान्य जानकारी
- नेपालको सरकारी बजेट प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ (संवैधानिक अंगहरू, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, मौलिक हक, व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

ग) सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान:सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंकभार- २०

- सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, अर्थ र परिभाषा
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहका माध्यमहरू
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा जनसम्पर्कको महत्व

४. नागरिक वडापत्र सम्बन्धी सामान्य जानकारी
५. सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन २०६४, नियमावली २०६५ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
६. स्थानीय सेवा प्रवाहमा स्थानीय निकायको आवश्यकता, महत्व र भूमिका
७. सार्वजनिक नीति निर्माण, विश्लेषण तथा कार्यान्वयनमा स्थानीय प्रशासनको भूमिका
८. स्थानीय प्रशासन र राजनीति बीचको सम्बन्ध र सीमा
९. स्थानीय निकायमा योजना तर्जुमा विधि सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१०. अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको परिचय तथा परिभाषा, भिन्नता र यसको आवश्यकता

घ) English Language Competence Test सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंकभार- १०

१. Comprehension
२. Translation Nepali to English and English to Nepali.
३. Vocabulary and syntactic ability.

**सहायक स्तर पाँचौं तहको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र**

क) गणित तथा बौद्धिक परीक्षण सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंकभार-५०

गणित : अंकभार २०

१. गणितका आधारभूत क्रियाहरू तथा ऐकिक नियम
२. प्रतिशत सम्बन्धी साधारण शाब्दिक समस्याहरू
३. नाफा, नोक्सान र छुट सम्बन्धी समस्याहरू
४. कमिशन, कर र लाभांश सम्बन्धी समस्याहरू
५. जनसंख्या वृद्धि र मिश्रहास सम्बन्धी समस्याहरू
६. घरायसी अंकगणित- विजुली, पानी र टेलिफोन महशुल भक्तानी सम्बन्धी समस्याहरू
७. तथ्यांक शास्त्र - स्तम्भ चित्र वा रेखा चित्र वा वृत्त चित्रको अध्ययन, मध्यक, मध्धिका तथा बहुलक सम्बन्धी समस्याहरू

बौद्धिक परीक्षण : अंकभार ३० सहायक स्तर पाँचौं तहका

शाब्दिक तार्किक परीक्षण, मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षण र अशाब्दिक अमूर्त परीक्षण

८. Verbal Reasoning Test: शाब्दिक तार्किक /चार्तुयता परीक्षणमा बोध, शब्द ज्ञान, अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, कोडिङ-डिकोडिङ, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण, तर्क विचार सम्बन्धी श्रेणीक्रम, आगमन, निगमन, आदि
९. Quantitative (Numerical) Reasoning Test: मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षणमा अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, कोडिङ, छोट्टिका संख्या मिलाउने, साभ्ना गुण, मेट्रिक्स, तथ्याङ्क व्याख्या, तथ्याङ्क रुजु, आदि
१०. Non Verbal Reasoning Test: अशाब्दिक तार्किक परीक्षणमा अनुक्रम, समरुपता, एकरुपता, वर्गीकरण, चित्रात्मक विश्लेषणात्मक तर्क सम्बन्धी, भेन चित्र, मेट्रिक्स, त्रिभुज, वर्गहरूको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण
११. Data Interpretation- Chart, Graph, Table: तथ्याङ्क, चार्ट, ग्राफ तथा तालिकाको विश्लेषण तथा व्याख्या

ख) कार्यालय संचालन तथा विविध: सहायक स्तर पाँचौं तहका अंकभार-२०

१. कार्यालय संचालन
  - १.१) पत्र व्यवहारको परिचय, उद्देश्य, चिठिका प्रकार प्रयोग र प्राथमिकताका आधारमा
  - १.२) दर्ता चलानीको उद्देश्य र आवश्यकता
२. अभिलेख व्यवस्थापन
  - २.१) अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य र आवश्यकता
  - २.२) फाइलिङ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
  - २.३) कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्युटर प्रणालीको आवश्यकता र महत्व
३. लेखा तथा राजस्व सम्बन्धी जानकारी
  - ३.१) वर्तमान जिन्सी श्रेस्ता प्रणाली बारे सामान्य जानकारी
  - ३.२) गोश्वारा भौचर, बैंक नगदी किताब र बजेट हिसाब: परिचय र प्रयोग
  - ३.३) दोहोरो लेखा प्रणाली सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
४. नेपाल सरकारको केन्द्रीय तथा स्थानीय निकायको संरचना र संगठन सम्बन्धी जानकारी
५. स्थानीय निकाय कर्मचारी व्यवस्थापन तथा कार्यसम्पादनमा देखिएका समस्या, चुनौती तथा समस्या समाधानका उपायहरू

ग) स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धी जानकारी: सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंकभार -२०

१. स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५, नियमावली २०५६ र स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ (नगरपालिकासँग सम्बन्धित व्यवस्थाहरु) बारे सामान्य जानकारी
२. व्यक्तिगत घटना दर्ता ऐन २०६४ सम्बन्धी जानकारी
३. सामाजिक परिचालन निर्देशिका २०७१
४. बालमैत्री स्थानीय शासन, राष्ट्रिय रणनीति तथा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८
५. वातावरण मैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धि प्रारूप
६. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति
७. स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ को सामान्य जानकारी
८. उपभोक्ता समितिको आवश्यकता, गठन संचालन र व्यवस्थापन
९. एकिकृत सम्पत्ती कर सम्बन्धि जानकारी
१०. न्यूनतम शर्त तथा कार्यसमपादन मापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

घ) समसामयिक विषयसँग सम्बन्धित समस्या समाधान सहायक स्तर पाँचौं तहका

अंकभार- १०

१. समसामयिक विषयहरु जस्तै: खाद्य सुरक्षा, समावेशीकरण, आरक्षण, सकारात्मक विभेद, महिला हिंसा, बाल अधिकार, वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर, सेवा प्रवाहमा स्थानीय निकायको प्रभावकारिता आदि

समाप्त